

Ad prot. d. 12/11 1969 2.
FM 30/11 1969.

Del 2.

Redovisning av medicinska forskningsresultat som en stimulans för fortsatt forskning och som ett led i läkarnas vidareutbildning har varit huvudsyftet med Sällskapets medicinska riksstämman. Denna

Redogörelse för Svenska läkaresällskapets verksamhet

under arbetsåret 1968/1969.

Riksstämman har dessutom haft till syfte att informera såväl läkarkår som allmänhet om något aktuellt medicinskt eller socialmedicinskt ämne.

Sällskapets löpande verksamhet, som förutom föreningsärenden

med Svenska läkaresällskapet utgjorde enligt 1807 års stadgar en litterär föreningspunkt för sina ledamöter. Sällskapet hade dessutom till uppgift att främja de medicinska vetenskapernas utveckling och tillämpning. Sedan dessa stadgar skrevs och senast reviderades har målsättningen för Sällskapets verksamhet delvis ändrats.

"Genom inbördes meddelande av kunskaper och samlad erfarenhet" i Sällskapets tisdagssammankomster och vid den medicinska riksstämman har Sällskapet sökt verka för att den vetenskapliga standarden i det dagliga medicinska arbetet skulle vidmakthållas och vidareutvecklas. Vidareutbildningsverksamheten är också en av Sällskapets viktigaste funktioner.

Främjandet och utvecklingen av den medicinskt vetenskapliga forskningen som under gången tid varit en väsentlig uppgift för Sällskapet har till stor del övertagits av forskningsberedningen, statens medicinska forskningsråd, riksbanksfonden och andra forskningspolitiska och anslagsbeviljande organ. För att grundforskningens resultat skall bli kända och kunna tillämpas inom praktisk medicin krävs emellertid tillgång till informationskanaler mellan teoretiker och praktiskt verksamma läkare. Det praktiska utvecklingsarbetet av den teoretiska forskningens rön och den primära kliniska forskningen ligger ofta i händerna på forskare utanför de etablerade fakulteterna. För dessa utgör sektionerna en naturlig föreningspunkt och föredragsverksamheten i deras regi torde spela en väsentlig roll i den interdisciplinära forskningskommunikationen. Sällskapet gläder sig därför åt att sedan statens medicinska forskningsråds tillblivelse ha säte och stämma i denna församling.

Redovisning av medicinska forskningsresultat som en stimulans för fortsatt forskning och som ett led i läkarnas vidareutbildning har varit huvudsyftet med Sällskapets medicinska riksstämma. Denna har under en följd av år varit en utåt synlig och den mest kända manifestationen av Sällskapets och dess sektioners verksamhet. Riksstämmans gemensamma möte har dessutom haft till syfte att informera såväl läkarkår som allmänhet om något aktuellt medicinskt eller socialmedicinskt ämne.

Sällskapets löpande verksamhet, som förutom föreningsärenden med val, beslut om den ekonomiska förvaltningen, utdelande av stipendier och priser även omfattar bl.a. yttranden över offentliga remisser, har varit förlagd till Sällskapets tisdagssammankomster. De ärenden som vid dessa sammankomster upptagits till avgörande har beretts av nämnden efter samråd med berörda sektioner eller efter hörande av särskilda sakkunniga. För det mesta torde en sakligt korrekt behandling av bl.a. remissärenden kunnat ske. Vid vissa tillfällen har naturligt nog svårigheter uppstått vid sammanvägning av skilda riktningars åsikter. Sådan sammanvägning skulle normalt ske vid en av Sällskapets ordinarie sammankomster. Nämnden har emellertid nödgats konstatera, att även om extra sammanlysning av Sällskapet skett i avsikt att få en allsidig belysning av särskilt viktiga ärenden ofta endast ett starkt begränsat antal ledamöter deltagit i dessa sammankomster. I överensstämmelse med 1807 års stadgar och den därtill anslutna arbetsordningen kunde 15 respektive 20 av Sällskapets c:a 4.200 ledamöter avgöra för Sällskapet i dess helhet väsentliga frågor. Nämnden fann detta djupt otillfredsställande och verkade därför för att läkaresällskapet skulle ges en sådan konstitution och arbetsordning att större garantier skulle skapas för att uttalanden från Sällskapets sida verkligen skulle återspegla den svenska vetenskapliga läkaropinionen. Med brev av den 12 februari 1969 överlämnade Sällskapets nämnd till samtliga ledamöter förslag till nya stadgar och ny arbetsordning m.m. för Svenska läkaresällskapet. Samtidigt skickades detta förslag till Sällskapets sektioner och till Uppsala läkareförening, Göteborgs läkaresällskap, Läkaresällskapet i Lund och Umeå medicinska sällskap med begäran om yttrande från sektionerna och de omnämnda sällskapen senast den 17 mars.

Nämnden hade före den medicinska riksstämman 1968 skriftligen orienterat sektionerna och de omnämnda läkaresällskapen om sitt arbete och vid en överläggning med företrädare för sektionerna i samband med riksstämman 1968 överlagt om ett preliminärt stadgeutkast. Vid överarbetningen av detta utkast, som utsändes i februari 1969, hade vederbörlig hänsyn tagits till av sektionernas representanter vid detta tillfälle framförda synpunkter och krav. I brevet till ledamöterna uttalade nämnden som sin förhoppning att ledamöterna, sektionerna och de lokala läkaresällskapen måtte engagera sig i stadgerevisionsarbetet.

Vid remisstidens utgång hade 34 av sällskapet 43 sektioner inkommit med svar och utöver de omnämnda lokala läkaresällskapen även Örebro läkaresällskap. Dessutom hade ett antal enskilda ledamöter inkommit med synpunkter och ändringsförslag. Stadgekommittén, som i sitt fortsattaarbete sökte beakta i remissvaren framförda ändrings- och kompletteringsförslag, överlämnade den 28 april ett enhälligt förslag till Sällskapetets nämnd.

Vid sitt sammanträde den 7 maj 1969 beslöt nämnden att med instämmande överlämna stadgekommitténs förslag till Sällskapet. Sällskapet mottog förslaget och bordlade det den 20 maj och upptog det till slutlig behandling tisdagen den 27 maj. Sällskapet beslöt att i princip antaga av nämnden den 7 maj 1969 framlagda förslag till stadgar och arbetsordning, att de nya stadgarna skulle träda i kraft fr.o.m. den 1 december 1969 samt att den sittande nämndens mandat skulle förlängas t.o.m. den 30 november 1969.

Sällskapet beslöt vidare, att sammankalla det första ordinarie fullmäktigemötet till söndagen den 30 november 1969 kl. 0900 i Sällskapets lokaler samt uppdrog åt den sittande valberedningen att efter samråd med de i 2 § i de nya stadgarna omnämnda lokala läkaresällskapen förbereda erforderliga val.

Efter överläggning beslöt Sällskapet de ändringar och tillägg till det framlagda stadgeförslaget som framgår av protokollet.

Genom de av Sällskapet nu antagna stadgarna bedöms Sällskapet få en bredare förankring i sina arbetsenheter - sektionerna - och i de lokala medicinskt vetenskapliga sällskapen, vilka också genom de nya stadgarna kommer att få ett berättigat medinflytande på beslutsprocesserna.

Under arbetet med de nya stadgarna framhölls betydelsen av att Sällskapet engagerade sig i opinionsbildande verksamhet i bl.a. medicinskt vetenskapliga frågor, frågor som gäller undervisning och utbildning, medicinsk etik och även i större omfattning engagerade sig i det internationella medicinskt vetenskapliga samarbetet och utbytet. Nämnden kommer i överensstämmelse härmed att föreslå Sällskapet att tillsätta ytterligare tre permanenta delegationer, nämligen en för utbildningsfrågor, en för internationellt vetenskapligt samarbete och utbyte samt en för medicinsk etik.

Om dessa förslag antages anser nämnden att Sällskapet dels breddar sin sakliga kompetens under tiden mellan fullmäktigemötena, dels bereder de arbetande enheterna större delaktighet i ansvaret för Sällskapets verksamhet. Sällskapet bör härigenom också få tillfälle att bevaka och ta initiativ inom områden av betydelse för den medicinska vetenskapen i större omfattning än vad som tidsmässigt är möjligt för Sällskapets nämnd.

Sällskapet räknade den 30 september 1969 4.327 ledamöter. De fördelar sig på följande sätt:

svenska hedersledamöter 16 (därav 6 invalda) ...	16
svenska ledamöter (därav 141 invalda)	4.147
av dessa är 1.619 bosatta eller har sin verksamhet i Storstockholm, övriga 2.528	
utländska hedersledamöter	12
utländska ledamöter	152
	4.327

Av Sällskapets ledamöter har under arbetsåret 48 svenska avlidit.

Av Sällskapets utländska ledamöter har medicinaldirektör Johannes Frandsen (Köpenhamn), överläkare Einar Murstad (Lillehammer), professor Adolphe Franceschetti (Genève), f.d. laboratorieföreståndare Edmund Polack (Köpenhamn) och professor Ludwig Heilmeyer (Freiburg/Br) avlidit.

Till hedersledamöter har valts Arthur Engel och Carl Trygger.

Till ledamöter har antagits 223 leg.läkare.

Till inländska ledamöter har invalts 6 stycken.

Ledamotsantalet har såvitt känt är genom dödsfall och utträddanden minskat med 128 samt genom ledamotsantaganden och inval ökat med 229.

För att Sällskapet med tyngd skall kunna företräda de intressen som anges i stadgarnas 1 §, nämligen

att främja medicinsk vetenskaplig forskning,
att stödja och främja läkares utbildning samt
att verka för ett internationellt medicinskt vetenskapligt samarbete och utbyte

krävs en hög anslutning till Sällskapet av såväl sektionernas som de lokala läkaresällskapens ledamöter. Det är därför nämndens förhoppning att berörda organisationer vill verka för en sådan anslutning till Sällskapet.

Under det förflutna 161. arbetsåret har Sällskapet haft 34 ordinarie sammankomster.

Längre minnesteckningar har föredragits över fem svenska ledamöter av Sällskapet.

Vid 31 sammankomster har 100 föredragshållare hållit föredrag. Föredragen har vanligen varit följda av diskussion.

1969 års Lennanderföreläsning hölls av hr J. Lind över ämnet: "Det nyfödda barnets anpassning".

1968 års Bengt Ihre-föreläsning hölls av Kurt J. Isselbacher, M.D. (Boston, Mass.) över ämnet "Intestinal absorption - clinical and basic aspects".

Som ett led i det fortsatta samarbetet med övriga läkaresällskap i Norden med utbyte av föreläsare har Det Norske Medicinske Selskab svarat för föredragen vid Läkaresällskapets första sammankomst 1969.

I samarbete med Stor-Stockholms Praktiserande läkares Förening har under våren hållits 3 föreläsningar av efterutbildningskaraktär för praktiserande läkare. Föreläsningaftnarna har varit förlagda till 3 tisdagskvällar i maj.

Den 25. medicinska riksstämman ägde rum 28 november - 1 december. Ämnet för det gemensamma mötet var "Buller". Redigerat av hr G. Gerhardsson och I. Klockhoff. Deltagare: civilingenjör Ove Brandt, hr Herman Diamant, hr H. Engström, hr Lars Friberg, fil.lic. J. Fröberg, hr C.-A. Heijbel, forskningsingenjör Bertil Johansson, hr B. Kylin, hr G. Lidén, generaldirektör Valfrid Paulsson och lagman Ingemar Ulveson. Mötets moderator var hr I. Klockhoff. Föredragen har utgivits i bokform.

Under stämman hölls därutöver 21 symposier samt 555 fria föredrag.

medaljer,

stipendier,
 forsknings-
 utslag och
 understöd

Av tillgängliga belopp från de vetenskapliga fonderna har utdelats 29 stipendier och sammanlagt ett belopp av 123.900 kr.

Sällskapetets 150-årsmedalj i silver har i anslutning till föredrag överlämnats till dr K.J. Isselbacher (Boston, Mass.) och dr George E. Miller (Chicago), samt till Sällskapetets steno- graf sedan många år riksdagsstenografen Signhild Elfner, som på egen begäran slutat sin tjänst.

Jubileumspriset, 2.900 kr. jämte sekelmedaljer i silver, har tilldelats docent H. Bennich, docent S. Gunnar O. Johansson och hr Leif Wide, alla i Uppsala, för ett lagarbete över en ny klass av immunglobulin (IgE) i vilken påvisats specifika anti- kroppar (reaginer) mot olika allergener. (Sakkunniga: hrr A. Grönwall, Lars-Gunnar Larsson och T. Sjöstrand.)

Alvarengas pris, 4.800 kr. har tilldelats hr Sune Rosell, Stockholm, för tävlingsskriften "Blood Flow, Oxygen Consumption and Free Fatty Acid Release in Subcutaneous Adipose Tissue during Hemorrhagic Shock in Control and Phenoxymethylamine Treated Dogs". (Sakkunniga: hrr R. Blomstrand, G. Ström och L. Thorén.)

Frithiof Lennmalms pris, 3.500 kr. jämte silvermedalj, har tilldelats hr Kåge Kjellin, Stockholm, för hans gradualavhandling "Trace elements in the Cerebrospinal Fluid". (Sakkunniga: hrr E. Kugelberg, E. Skog och U. Nilsson.)

H.I. Schlasbergs pris, 2.300 kr., har tilldelats hr Sigfrid Fregert, Lund, för hans forskning över kontaktallergi, speciellt vid yrkeshudsjukdomar.

Erna Ebelings pris, 4.600 kr., har tilldelats - och utdelats av sektionen för medicinsk fysik och teknik vid riksstämman - med.dr Rune Elmqvist för hans betydelsefulla insatser bl.a. be- träffande utveckling av metodik och apparatur för elektrokardio- grafisk registrering.

MEDIADA-stipendiet, 5.000 kr., har tilldelats - och utdelats av sektionen för anesthesiologi vid riksstämman - med.lic. Börje Hallén för hans främjande av medicinsk-teknisk säkerhet i samband med utarbetandet av föreskrifter, råd och anvisningar beträffande konstruktion och handhavande av analgesi-apparater och central- gasanläggningar.

av vilka 163 erhållits som gåva. Tidskriftsavdelningen har esot- tagit 132 löpande tidskrifter, däruv 49 svenska, 14 från de övriga nordiska länderna och 69 från andra länder.

Biblioteket har under budgetåret erhållit en del medicinsk litteratur. Av tillgängliga belopp från de vetenskapliga fonderna har utdelats 29 stipendier om sammanlagt ett belopp av 123.900 kr. Sammanlagt har ett belopp av 179.350 kr. utdelats till 55 läkare och andra vetenskapsmän för 30 olika forskningsprojekt.

Från Sällskapets välgörenhetsfonder har under år 1969 utdelats understöd med tillsammans 402.382 kr.

Yttranden har avgivits över följande remisser:

Nordisk samarbete om laege midler

Intersexuellas könstillhörighet

Epileptikervården - Integrering med övrig hälso- och sjukvård

Socialstyrelsens förslag till komplettering av 1966 års lag om beredande av slutna psykiatrisk vård i vissa fall vad avser specialindikation för narkomaner

Förslag till ändringar i sjukvårdslagstiftningen

Arkiv inom hälso- och sjukvård

Förslag till lag om transplantation

Socialstyrelsens rapport lämnad av arbetsgruppen för utredning av vissa frågor rörande ögonsjukvården

Svenska Läkaresällskapets redaktör handlägger huvudsakligen Sällskapets egna förhandlingar och sektionernas förhandlingar. Övriga manuskript går till den direkt av Nordisk Medicin utsedda redaktören. Antalet manuskript som passerat Sällskapet framgår av nedanstående uppställning:

Nekrologer	2
Lennanderföreläsning	1
Ledare	8
Sällskapsförhandlingar	<u>38</u>
	49 manuskript

Sedan någon tid pågår förhandlingar mellan Nordisk Medicin, Sveriges Läkarförbund och Svenska Läkaresällskapet för att undersöka möjligheterna att i Sverige för Nordisk Medicins del åstadkomma en organisation som motsvarar den som gäller i Danmark. Där har en långtgående sammanslagning ägt rum mellan Nordisk Medicin och den nationella läkartidskriften, Ugeskrift for Laege.

Beträffande biblioteket har bibliotekarien meddelat följande:

Under budgetåret har bokavdelningen utökats med 169 volymer, av vilka 163 erhållits som gåva. Tidskriftsavdelningen har emottagit 132 löpande tidskrifter, därav 49 svenska, 14 från de övriga nordiska länderna och 69 från andra länder.

Biblioteket har under budgetåret erhållit en del medicinsk litteratur (äldre sådan) från doktor Simons stärbhus, vilka böcker utgjorde dubletter till vårt eget bestånd och som därför sändes till Regionsjukhusets i Linköping medicinska bibliotek. Från Stockholms stads Hälsovårdsnämnd har biblioteket erhållit äldre årgångar av Svenska Läkaresällskapets Handlingar, som även dessa ha sänts till nämnda sjukhus medicinska bibliotek. Till samma bibliotek har även översänts vol. 14-36 av samma Handlingar, ävenså en del Förhandlingar, som vi erhållit från Karolinska Institutets biblioteks lager. Genom doktor Åke Frisk har Sällskapets bibliotek vidare erhållit en del medicinsk litteratur, som tidigare ägts av professor Ernst Salén.

En del nedflyttningar av tidskrifter från övre läsrummet till respektive fack har verkställt gällande åren 1960-1965 och i samband därmed en del omflyttningar å tidskriftshyllorna för erhållande av plats.

Antalet rekvisitioner utgjorde 185 och antalet utlånade volymer 192.

Antalet försändelser till bibliotek och enskilda låntagare utanför Stockholm var 81.

Redan under föregående verksamhetsår påbörjades en renovering av Sällskapets fastighet. Denna har fullföljts under året och bl.a. resulterat i att den medicinska riksstämman fått ändamålsenliga kanslilokaler. Sällskapets restaurang, som arrenderas av källarmästare Sven Eklund, har efter omfattande restaurering erhållit en god teknisk standard. Betydande nyanskaffningar av servisporcelain, glas och bestick har även skett i avsikt att kunna bereda Sällskapets ledamöter tillgång till en centralt belägen representativ miljö för sammankomster och fester.

För att informera ledamöterna om de resurser som står till deras förfogande bl.a. i Sällskapets fastighet har en tryckt broschyr tillställts dem. Sedan de nya stadgarna antagits har denna broschyr och ett utdrag ur restaurangens prislista tillsammans med blankett för ansökan om ledamotkap i Sällskapet tillställts samtliga svenska läkare.

Ledamöter av nämnden har varit som målsman för klass I
 Nyttjandegraden av Sällskapets lokaler framgår av nedanstående sammanställning.

Svenska Läkaresällskapets lokaler har under tiden 1/10 1968 - 30/9 1969 förutom egna ordinarie sammankomster disponerats av Sällskapets sektioner, Trettonklubben och Referatklubben med följande frekvenser:

Stora salen	Klubben	Övriga rum	Stora matsalen	Små matsalar i samband med middag
80	76	37	65	24

Sällskapets lokaler har dessutom varit uthyrda till andra sammanslutningar och vid privata tillfällen i följande frekvenser:

Stora salen	Klubben	Övriga rum	Stora matsalen	Små matsalar i samband med middag
61	26	31	83	13

Omsättningssiffrorna för restaurangen under tiden 1/1 1969 - 30/9 1969: 119.196 kr.

Till medaljsamlingen har mottagits medaljer och diplom samt ett medaljskåp, som tillhört Jörgen Schaumann. Från Israel Holmgrens sterbhus har mottagits ett etui med medalj över S.E. Henschen och Svenska Föreningen för Invärtes medicin 1905 - Israel Holmgren.

Genom ett ömsesidigt avtal med Royal Society of Medicine kan ledamöter, som avser att vistas i England, efter hänvändelse till kansliet erhålla introduktionsbrev, vilket bl.a. medför rätt att utnyttja detta Sällskaps lokaler i centrala London med bibliotek, restaurang och klubbbrum. Under det gångna året har 23 ledamöter utnyttjat denna möjlighet. Det är nämndens förhoppning att Sällskapet skall kunna upptaga likartat reciprokt samarbete med andra liknande organisationer även i andra länder.

Sällskapets ämbetsmän under arbetsåret har varit H. Rosenqvist (ordförande), B. Vahlquist (vice ordförande), S.Åke Lindgren (sekreterare), J. Westin (skattmästare), A. Wallgren bibliotekarie t.o.m. augusti 1969, därefter tjänstledig med hr C.-J. Clemedson som vikarie), L.E. Böttiger (redaktör) och P. Strömbäck (värd).

Huvudstyrelsen: Hrr O. Schubert och A. Wretling. Lokalstyrelsen: Hrr G. Löfström och C. Frankson. Redaktionsutskottet: Hr L.E. Böttiger. Mandatperiod 1 juli 1967 - 30 juni 1970.

Ledamöter av nämnden har varit som målsman för klass I Ebba Cedergren (1968-1971), målsman för klass II A. Granath (1967-1970), målsmän för klass III Lars A. Carlson (1967-1970) och S.E. Björkman (1966-1969), målsmän för klass IV Curt Franks-son (1968-1971) och O. Norlander (1966-1969), målsman för klass V Carl-Johan Clemedson (1966-1969) samt "två andra, i ekonomiska och administrativa frågor erfarna ledamöter" Stig Lindgren (1967-1970) och G. Giertz (1968-1971). *Anna-Lisa Laurell (1962)*

Nämnden har hållit 15 sammanträden.

Sällskapets räkenskaper och övrig verksamhet har reviderats av auktoriserade revisorn A. Jakobson, hrr Bo Nordenfors och G.-A. Johansson. *Hugo Rosengvist*

Vårdare av porträttsamlingen har varit hr C. Sandström som under arbetsåret gjort omfattande nyhängningar av tavlorna och omplacering av porträttbysterna.

Vårdare av medaljsamlingen har varit hr B. Strandell.

Vårdare av de medicinhistoriska samlingarna på medicinhistoriska museet har varit hr W. Kock.

Hr Oscar Schuberth har även i år nedlagt ett förtjänstfullt arbete som generalsekreterare för den medicinska riksstämman.

Sällskapets
presentation
statens medi-
ska forsk-
ningsråd, näm-
den för läkares
vidareutbildning

Statens Medicinska Forskningsråd, allmänmedicinska sek-
tionen: Hr Lars Risholm med hr Bror Söderholm som suppleant.
Mandatperiod 1 juli 1967 - 30 juni 1970.

Nämnden för läkares vidareutbildning: Hr Gunnar Ström med
hr Lars Wranne som suppleant. Mandatperiod 1 juli 1969 - 30 juni
1973.

Svenska sällskapet för medicinsk forskning: Hr T. Teorell
med hr L. Werkö som suppleant. Mandatperiod 1 juli 1968 - 30
juni 1971.

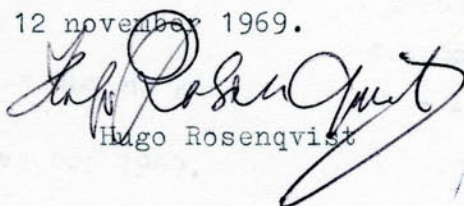
Riksföreningen mot cancer: Huvudman hr Jan Pontén.

Föreningen för utgivande av tidskriften Nordisk Medicin.
Huvudstyrelsen: Hrr O. Schuberth och A. Wretlind. Lokalstyrelsen:
Hrr G. Löfström och C. Franksson. Redaktionsutskottet: Hr L.E.
Böttiger. Mandatperiod 1 juli 1967 - 30 juni 1970.

Sällskapet
kansli-
personal

Kanslichef:	Monica Granbeck (1952)
Kamrer:	Karl Robert Romare (1966)
Kanslibitråde:	Karin Forssell (1966)
Biblioteksassistent:	Gertrud Corin (1956)
Vaktnästare:	Axel Bohman (1955)
Medicinska riksstämmans kansli:	Anna-Lisa Laurell (1962)

Stockholm den 12 november 1969.

Hugo Rosenqvist

S. Åke Lindgren